

64 Soruda Ortaöğretime Geçiş Sistemi

ve
Seviye Belirleme Sınavı Örnek Sorular

ÖNSÖZ

Millî Eğitim Bakanlığı, son yıllarda dünyada meydana gelen sosyal ve ekonomik değişimlerin ışığında, bilim ve teknolojinin gereklilikleri doğrultusunda ortaya koymuş olduğu vizyon çerçevesinde birçok yenilikleri uygulamaya koyarak, yarınımızın teminatı gençlerimize ve çocuklarımıza gelişmiş ülkelerdeki akranlarının seviyesinde, hatta daha üst seviyede imkânlar oluşturmak için birçok ilki hizmete sunmuş bulunmaktadır.

Bu yeniliklerin en önemlilerinden biri şüphesiz öğretim programlarında yapılan düzenlemelerdir. Bilgi ve iletişim teknolojilerinin gelişimi, bilginin çoğalması ve yaygınlaşması ile oluşan yeni durumlar, günlük yaşantı içerisinde bireyin ihtiyaç duyduğu donanım, taşınması gereken değerler ve davranış biçimleri eğitimde sistematik düzenlemeleri de zorunlu hale getirmiştir. Başta ilköğretim olmak üzere, uygulamaya konulan düzenlemelerin sadece öğretim programları ile sınırlı kalmasının, sistem bütünlüğünün gözden uzak tutulmasının bütün bu çabaları anlamsız kılacağı bir gerçektir.

Bu gerçeklerden hareketle, ortaöğretime öğrenci akışının yeniden düzenlenerek; öğrencilerimizin psikolojik ve sosyal açıdan gelişimlerini destekleyecek, ülkenin ihtiyaçlarını karşılayacak, doğru temellere dayalı ve adil bir yapının oluşturulması amacıyla, **Ortaöğretime Geçiş Sistemi** uygulamaya konulmuştur.

İlköğretimden ortaöğretime geçişte uygulanan OKS sistemi, kendi mantığı içerisinde iyi bir ölçme aracı olmasına rağmen, ailede ve öğrencide oluşturduğu stres ve kaygı, öğrencinin ders dışı kaynaklara yönelmesi, okul ve öğretmenin etkisini ve önemini kaybetmesi gibi sebeplerin yanında Bakanlığımızın vizyonu ve yeni düzenlemelerin paradigmalarına uygun olmaması pek çok sorunu da beraberinde getirmekteydi.

Ortaöğretime Geçiş Sistemi; tek sınav uygulaması yerine sürece dayalı ölçmeyi esas alan, öğrencinin okul içi başarısının da dikkate alınacağı, öğrencinin sosyal gelişimi, yurt ve insan sevgisi, okul kurallarına bağlılığı, çevresi ile ilişkileri gibi önemli unsurların da değerlendirmede göz önünde tutulacağı, yeni öğretim programlarının felsefesine uygun çağa yakışan bir sistem olarak kabul görmüştür.

Bu sistemde teknolojinin sunduğu bütün imkânlar kullanılarak, eğitim sisteminin tüm aşamalarının, ülke, il, ilçe ve okul düzeyinde değerlendirileceği veriler de elde edilmiş olacaktır.

Bu kitapçık sistemin daha rahat anlaşılması için soru-cevap yöntemiyle düzenlenmiş olup, tereddüt edilen hususlarda, Bakanlığımızın ilgili birimleri gerekli desteği her zaman sağlayacaktır.

Doç. Dr. Hüseyin ÇELİK

Millî Eğitim Bakanı

KISALTMALAR

SBS	Seviye Belirleme Sınavı
YBP	Yıl sonu Başarı Puanı
DP	Davranış Puanı
OYP	Ortaöğretime Yerleştirme Puanı
SP	Sınıf Puanı
OKS	Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı
DPY-B	Devlet Parasız Yatılılık ve Bursluluk Sınavı

ORTAÖĞRETİME GEÇİŞ SİSTEMİ

Bilginin hızlı değişimi, bilim ve teknolojideki gelişimler nitelikli insan yetiştirme ihtiyacının daha yoğun hissedilmesine neden olmuştur. Bu ihtiyaç da doğal olarak eğitim sistemlerinde değişimi zorunlu kılmıştır. Değişim, sistemin bütününe esas alacak biçimde ve öğretim programları öncelikli olarak başlatılmıştır. Bu doğrultuda kademeler arası geçişin sistem içinde ele alınması zorunlu hâle gelmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığı söz konusu ihtiyaçlardan ve çözüm arayışlarından yola çıkarak ilgili kişi ve kuruluşların görüşleri ve Bakanlığımızın deneyimlerinin ortaya konması ile oluşturulan ve kamuoyunun bilgisine sunulan Orta Öğretime Geçiş Sistemini geliştirmiştir. Gelen eleştiriler doğrultusunda sistem yeniden irdelenmiş, mevzuat düzenlemeleri tamamlanmış ve 2008 yılından itibaren uygulamaya konulmuştur.

Ortaöğretime Geçiş Sistemi; Seviye Belirleme Sınavı (SBS), Yılsonu Başarı Puanı (YBP), Davranış Puanı (DP) olmak üzere üçayak üzerine oturan öğrenci odaklı yeni bir modeldir.

Ortaöğretime Geçiş Sistemiyle birlikte ilköğretim okullarının not ve değerlendirme uygulaması değişerek 100'lük puan sistemine geçilmiştir. Öğrencinin sadece derslerdeki akademik başarıları değil aynı zamanda okul içindeki tüm başarılarının puana dönüştürüldüğü yeni bir uygulamadır. Böylelikle öğrencilerin yetenek ve yeterliliklerinin daha iyi tanınacağı, üst eğitimlerinde buna göre yönlendirme yapılacağı bir sistemdir.

Ortaöğretime Geçiş Sistemi; sadece bir sınav düzenlemesi değil, aynı zamanda 2004 yılından bu yana kademeli olarak değişen öğretim programlarına uyum sürecinin bir devamıdır. Öğrenciyi tüm özellikleri, ilgi ve yetenekleriyle dikkate alan ve yönlendiren bir yapı göstermektedir.

Ortaöğretime Geçiş Sisteminin uygulanmasıyla öğretmen, öğrenci ve öğretim programlarıyla ilgili geniş kapsamlı veriler ortaya çıkacaktır. Böylece geleceğe dönük sürdürülebilir ve kalıcı eğitim planlamaları yapılabilecektir. Eğitime yapılan yatırımlar daha anlam kazanacak ve heba olmayacaktır.

Ortaöğretime Geçiş Sisteminin hayata geçmesiyle mevcut eğitim sistemimizdeki hataların ve eksikliklerin iyileştirilmesi umulmaktadır. Yeni sistem taşıdığı özellikler itibarıyla eğitim sistemimize vereceği katkılar açısından beklentileri de artırmıştır.

Yeni ortaöğretime geçiş sistemiyle ilköğretim programlarının öğretilmesi ve okulda öğrenme ön plana çıkacaktır. Öğrencilerde okul dışı kaynaklara yönelme azalacaktır.

Yeni sistemle değişen öğretim programlarıyla öğrencilerin muhakeme ve yorum yapma yetenekleri gelişecektir.

Öğrenciler ortaöğretime geçişte, ilköğretim süresince elde ettikleri başarıları, yetenekleri ve ilgi alanlarına göre yönlendirebilecektir.

Yeni sistemin en büyük beklentilerinden biri de öğrencinin okula çekilmesiyle genel liselerin eğitim kalitelerinin artırılmasıdır. Okul kültürü içinde öğretmenin etkinliğinin daha güçlü hâle getirilmesidir.

Geliştirilen ortaöğretime geçiş modelinde eğitim ve öğretimin sınav merkezli olmaktan çıkarılarak okul ve öğrenci merkezli olması sağlanacaktır.

Yeni sistemin değerlendirme aşamasında sınavların zamana yayılması ile öğrencilerin ve ailelerinin yaşadığı sınav stresi en alt seviyede tutulacaktır. OKS odaklı olmaktan kurtulunacaktır.

Yıl sonu başarı puanının değerlendirmeye katılması, okulda yapılan sınavların da önemini artıracak ve öğrenci tüm derslere ilgi ve gayret gösterecektir.

Ortaöğretime geçişte sürece dayalı ve objektif bir yerleştirme sistemi gelişecektir.

OKS NEDEN KALDIRILDI?

OKS; esas itibarıyla iyi bir ölçme aracı olmasına rağmen, öğretim programlarında ve eğitim sisteminde yapılan düzenlemeler ve değişimlere daha uygun ölçme araçlarının geliştirilmesini ve yeniden düzenlenmesini zorunlu kılmıştır.

Yenilenen öğretim programları, gelinen eğitsel şartlar ve yeni eğitim anlayışı OKS'nin kaldırılmasının temelini oluşturmaktadır.

OKS; bugünkü şekliyle kazanmak ya da kaybetmek ikileminde eğitimin amacı hâline gelmiştir. Ancak, çocuğu hayata ve bir üst öğretim kurumuna hazırlamak ilköğretimin temel görevidir. Özellikle ilköğretim düzeyindeki çocukların hayata hazırlanması vazgeçilmez ve öncelikli öneme sahiptir.

OKS; 2004 yılından beri kademeli olarak yenilenen öğretim programlarının öngördüğü ölçme - değerlendirme vizyonuna uyum sağlayamamaktadır. Çünkü OKS 8 yıllık temel eğitimin sonunda süreci değil sonucu ölçmektedir. Yeni öğretim programlarının amacı ise öğrenciyi sürece dayalı değerlendirmektir.

OKS Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri ve Sosyal Bilgiler derslerini kapsamaktadır, oysa yıl boyunca öğrencinin öğretim gördüğü diğer dersler sınavda kapsam dışı tutulmaktadır. Bu durumda öğrenciler belirli derslere yönelmiş diğer derslerden ve sosyal aktivitelerden uzak kalmıştır. Ayrıca; OKS kendi mantığı içinde iyi bir ölçme aracı olsa bile gerçek anlamda tüm yönleriyle öğrenci başarısını değerlendirememektedir.

OKS öğrenci başarısını 120 dakikalık, tek oturumlu ve telafisi olmayan bir sınavla ölçerek öğrencide ve velilerde kaygı, stres, gerilim, tek hedefe kilitlenme gibi psiko-sosyal açıdan olumsuz tutumları geliştirmiştir. Oysaki hiçbir ölçme aracı öğrencide ve velide böyle bir olumsuz tutum tetiklememelidir.

OKS odaklı süreç, okul içi performansı azaltmış, disiplini olumsuz etkilemiş, öğrenciyi okul dışı kaynaklara yöneltmiştir. Aileye bir yandan ekonomik yük getirirken diğer yandan da öğrenci ve ailede stres kaynağı olmuştur.

ORTAÖĞRETİME GEÇİŞ SİSTEMİNİN İŞLEYİŞİ

Ortaöğretime Geçiş Sistemi Seviye Belirleme Sınavı, Yıl sonu Başarı Puanı ve Davranış Puanı olmak üzere üç ana unsurdan oluşmaktadır.

a- Seviye Belirleme Sınavı (SBS)

Ortaöğretime Geçiş Sisteminin unsurlarından birisi Seviye Belirleme Sınavıdır. Bu yıl ilk kez uygulamaya başlayacak olan ve yeni öğretim programlarına uyumlu olarak hazırlanan seviye belirleme sınavları 2008 yılı için 6. ve 7. sınıflarda, 2009 yılından sonra ise 6. 7. ve 8.sınıflarda yapılacaktır.

Bu sınavların önemli bir özelliği soruların öğrencinin kazanımlarına yönelik olması ve haftalık ders saatlerine göre soru sayılarının belirlenmiş olmasıdır. Ayrıca; bu sınavlarda yabancı dil sorularına da yer verilecektir. Buna göre soru dağılımları Tablo-1’de gösterilmiştir.

Tablo-1

<i>TESTİN ADI</i>	<i>HAFTALIK DERS SAATİ</i>	<i>6. Sınıf SORU SAYISI</i>	<i>7. Sınıf SORU SAYISI</i>	<i>8. Sınıf SORU SAYISI</i>
<i>Türkçe</i>	5	19	21	23
<i>Matematik</i>	4	16	18	20
<i>Fen Bilimleri</i>	4	16	18	20
<i>Sosyal Bilimler</i>	3+2	16	18	20
<i>Yabancı Dil</i>	4	13	15	17
<i>TOPLAM</i>	22	80	90	100

Seviye Belirleme Sınavında testlere göre ağırlık katsayıları da tablo-2’de gösterilmiştir.

Tablo-2

<i>TESTİN ADI</i>	<i>AĞIRLIK KAT SAYISI</i>
<i>Türkçe</i>	4
<i>Matematik</i>	4
<i>Fen Bilimleri</i>	3
<i>Sosyal Bilimler</i>	3
<i>Yabancı Dil</i>	1
<i>TOPLAM</i>	15

b- Yıl Sonu Başarı Puanı (YBP)

Yıl Sonu Başarı Puanı; ilköğretimin 6., 7. ve 8.sınıflarında, öğrencinin o yıl derslerden aldığı yıl sonu puanlarının haftalık ders saati ile çarpılarak elde edilen ağırlıklı puan toplamının, haftalık ders saati toplamına bölümü ile hesaplanan puandır.

Öğrencinin yıl boyunca aldığı ders notları e-okul sistemine okul yönetimi tarafından işlenecektir. Her ders yılı sonunda bu notlar e- okul sisteminde otomatik olarak hesaplanacaktır. Daha sonra da sınıf puanının hesaplanmasında kullanılacaktır.

c- Davranış Puanı (DP)

Davranış Puanı; ilköğretim okullarında; öğrencilerin tavır, davranış ve yetenekleri ile ilgili olarak belirlenen kriterlere göre derslerine fiilen giren öğretmenlerin ayrı ayrı verecekleri puanların aritmetik ortalamasından sistem tarafından otomatik olarak elde edilen puandır.

Davranış puanının yılsonunda, öğrencinin dersine giren tüm öğretmenler tarafından, ilan edilecek kriterlere göre verilmesi esas alınacaktır.

d- Sınıf Puanı (SP)

Sınıf Puanı; seviye belirleme sınavı puanı, davranış puanı ve yılsonu başarı puanının e-okul sisteminde belli oranlara göre otomatik olarak hesaplanan puandır.

Sınıf puanı hesaplanırken; Seviye Belirleme Sınavı Puanı % 70, Yıl Sonu Başarı Puanı %25, Davranış Puanları % 5 oranlarında 6., 7. ve 8.sınıflar için ayrı ayrı hesaplanacaktır. Öğrencinin 8. sınıf sonunda SP6, SP7 ve SP8 puanları oluşmuş olacaktır.

Tablo-3

SINIF PUANI	SBS %70	YBP %25	DP %5
--------------------	----------------	----------------	--------------

e- Ortaöğretime Yerleştirme Puanı (OYP)

Ortaöğretim Yerleştirme Puanı; öğrencinin Fen Liselerine, Sosyal Bilimler Liseleri ile Anadolu türü ortaöğretim kurumları ile daha önce OKS sonuçlarına göre öğrenci alan okullara yerleştirmesinde esas olacak puandır.

Ortaöğretim Yerleştirme Puanı; 6.,7. ve 8.sınıflar için sınıf puanları üzerinden tablo -4'de gösterildiği oranlarda ayrı ayrı hesaplanacaktır.

Tablo-4

İlköğretim Sınıfları	Sınıf Puanının (SP)	Sınıf Puanına Göre Ortaöğretime Yerleştirme Oranları
6. Sınıf	SP6	%25
7. Sınıf	SP7	%35
8. Sınıf	SP8	%40
Ortaöğretime Yerleştirme Puanı		OYP

Ancak; bu yıl OKS' ye girecek olan ve 2008–2009 öğretim yılında Fen Lisesi, Sosyal Bilimler Liseleri ile Anadolu Türü Liselere yerleştirilecek olan öğrencilerin sınıf puanına göre ortaöğretime yerleştirilme oranları tablo-5'te gösterilmiştir.

Tablo-5

<i>İlköğretim Sınıfları</i>	<i>Sınıf Puanın (SP)</i>	<i>Sınıf Puanına Göre Ortaöğretime Yerleştirme Oranları</i>
<i>7. Sınıf</i>	<i>SP7</i>	<i>%40</i>
<i>8. Sınıf</i>	<i>SP8</i>	<i>%60</i>
<i>Ortaöğretime Yerleştirme Puanı</i>		<i>OYP</i>

ORTAÖĞRETİME GEÇİŞ SİSTEMİNDE YERLEŞTİRME İŞLEMİ

Öğrencinin Ortaöğretim Yerleştirme Puanına göre, puan üstünlüğü esasına dayalı olarak ve tercihlerine göre Millî Eğitim Bakanlığı tarafından merkezi sistemle ortaöğretim kurumlarına yerleştirilmesi yapılacaktır.

Ortaöğretime Geçiş Sisteminde Fen Liseleri, Anadolu Liseleri, Sosyal Bilimler Liseleri ile Öğretmen Liselerine öğrenci yerleştirilmesi için Bakanlık her yıl okulların kontenjanlarını tespit ederek açıklayacak ve <http://oges.meb.gov.tr> adresinden ilan edecektir. Öğrenciler buna göre tercih yapacaktır.

Yeni sistemde öğrencinin hedeflediği ortaöğretim kurumlarına yerleşmesinde başarıyı artırıcı en önemli unsurlardan biri öğrencinin düzenli olarak okul eğitimini takip etmesidir. Birkaç örnekle öğrencilerin okul başarılarının Ortaöğretim Yerleştirme Puanına nasıl etki ettiği tablo-6'te gösterilmiştir.

Tablo-6

İlköğretim Sınıfları	SBS		YBP			DP			SP Puanı	OYP Oranı	OYP Puanı
	SBS Puanı	%70	YBP Puanı (*)	DÖNÜŞÜM (500)	% 25	DP Puanı (*)	DÖNÜŞÜM (500)	% 5			
A - Öğrencisi											
6. Sınıf	432,145	302,501	97	485	121,25	95	475	23,75	447,502	%25	111,875
7. Sınıf	437,011	305,907	87	435	108,75	100	500	25	439,657	%35	153,880
8. Sınıf	455,000	318,500	94	470	117,50	100	500	25	461,000	%40	184,400
ORTAÖĞRETİM YERLEŞTİRME PUANI											450,160
B - Öğrencisi											
6. Sınıf	357,580	250,306	90	450	112,50	75	375	18,75	381,556	%25	95,389
7. Sınıf	407,120	284,984	81	405	101,25	81	405	20,25	406,484	%35	141,534
8. Sınıf	480,280	336,196	99	495	123,75	87	435	21,75	481,696	%40	192,678
ORTAÖĞRETİM YERLEŞTİRME PUANI											429,602
C - Öğrencisi											
6. Sınıf	500,000	350,000	97,00	485	121,25	100	500	25	496,250	%25	124,063
7. Sınıf	437,011	305,907	87,50	437,5	109,375	91	455	22,75	438,032	%35	153,311
8. Sınıf	498,180	348,726	98	490	122,50	98	490	22,45	493,676	%40	198,290
ORTAÖĞRETİM YERLEŞTİRME PUANI											475,660

* Bütün puanlar 500'e dönüştürülerek değerlendirilecektir.

64 SORUDA ORTAÖĞRETİME GEÇİŞ SİSTEMİ

1- OKS neden kaldırıldı?

OKS; bugünkü şekliyle amaç hâline geldiği için, ilköğretimin, çocuğu hayata ve bir üst öğretim kurumuna hazırlamak olan temel görevini yerine getiremez hâle gelmesine zemin oluşturmuştur. Özellikle ilköğretim düzeyindeki çocukların hayata hazırlanması vazgeçilmez ve öncelikli öneme sahiptir.

OKS; 2004 yılından beri kademeli olarak yenilenen öğretim programlarının öngördüğü ölçme değerlendirme ölçütlerine uyum sağlayamamaktadır. İlköğretimde kullanılan yeni öğretim programları, sonucu değil süreci ölçen ve değerlendiren farklı yöntemler kullanmayı zaruri kılmaktadır.

OKS' de kullanılan sorular Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri ve Sosyal Bilgiler derslerini kapsamaktadır, oysa yıl boyunca öğrencinin öğretim gördüğü diğer dersler kapsam dışı tutularak sınavda soru sorulmamaktadır. Bu durum, "ölçülmeyecek bir öğretimin neden yapıldığı" gibi soruları beraberinde getirmiş, tartışılmasına neden olmuştur. Sonuçta öğrenciler belirli derslere yönelmiş diğer derslerden ve sosyal aktivitelerden uzak kalmıştır.

Türkiye'de okul olanaklarının coğrafik, meteorolojik, sosyolojik etkiler gibi koşullara bağlı olarak farklılıklar göstermesi, eş şartlarda yapılan sınavla eşitlik ilkesini zorlamaktadır. Birde bu çocukların ergenlik dönemine girmiş ya da girmek üzere oldukları düşünüldüğünde sosyal olumsuzluk yaratma olasılığı yüksek olmaktadır.

2- OKS'nin mevcut olumsuzlukları nedir?

Öğrenci başarısının 120 dakikalık ve telafisi olmayan bir sınavla ölçülmesi öğrencilerimizde ve velilerde kaygı, stres, gerilim, tek hedefe kilitlenme gibi psiko-sosyal açıdan olumsuz tutumları beraberinde getirmiştir. Ayrıca; gerçek anlamda tüm yönleriyle öğrenci başarısı değerlendirilememektedir.

OKS odaklı öğretim süreci öğrenciyi okul dışı kaynaklara itmektir. Bu olanağı olmayan öğrenciler aleyhine fırsat eşitliği bozulmaktadır. Türkiye'deki gelir dağılımları dikkate alındığında yüksek maliyetli okul dışı kaynaklardan her öğrenci yararlanamamaktadır.

OKS odaklı süreç okul içi performansı azaltmış, disiplini olumsuz etkilemiştir.

3- Ortaöğretime Geçiş Sistemi nedir?

İlköğretim 6.,7. ve 8.sınıf öğrencilerinin yıllara yayılan seviye ve performans ölçümüyle alacakları puanlara göre ortaöğretim kurumlarına yerleştirilmelerini esas alan Seviye Belirleme Sınavı (SBS), Yıl sonu Başarı Puanı (YBP), Davranış Puanı (DP) olmak üzere üç ana unsura dayanan öğrenci odaklı yeni bir sistemdir.

4- Ortaöğretime Geçiş Sistemi kapsamı nelerden oluşmaktadır?

Seviye Belirleme Sınavı, Yıl Sonu Başarı Puanı, Davranış Puanı olmak üzere üç unsurdan oluşmaktadır.

5- Ortaöğretime Geçiş Sistemi tam olarak ne zaman işlerlik kazanacak?

Ortaöğretime Geçiş Sisteminin tam olarak işlerlik kazanması 2009-2010 eğitim öğretim yılında olacaktır.

6- Ortaöğretime geçiş neden değiştiriliyor?

İlköğretimde öğrenci performansını daha doğru ve çok yönlü olarak ölçen, ilköğretim düzeyinde sürdürülen eğitim ve öğretimin temel ruhu ile bağdaşan ve ortaöğretim kurumlarına doğru yönlendirilmiş geçişler için zemin sağlayan yeni bir modele günümüz eğitim anlayışlarında ihtiyaç duyulmaktadır.

7- Ortaöğretime Geçiş Sisteminin eğitim sistemimize nasıl bir katkısı olacak?

Yeni bir anlayışla sunulan ortaöğretime geçiş modelinden öğrenciler adına, eğitim adına, gelecek adına beklentiler geniş bir yelpazeye yayılmaktadır.

- İlköğretim programlarının öğretilmesi ön plana çıkarılarak öğrencilerin muhakeme ve yorum yapma yetenekleri gelişecektir.
- Öğrencilerin bireysel gelişimleri, yetenekleri, ilgi alanları, farklılıkları, bilgi ve becerileri tam ve güvenilir olarak ölçülmüş olacaktır.
- Öğrencilerin ilköğretim süresince gerçekleştirmiş oldukları davranışlar ile yöneltme yönergesi çerçevesinde belirlenen yetenek ve ilgileri ortaöğretime geçişte değerlendirilmiş olacaktır.
- Okullar ve veliler öğrencilerin bilişsel ve davranışsal gelişim düzeyini her yıl düzenli olarak takip edebilecek, gereken önlemleri zamanında alma olanağı bulacaklardır.
- Eğitim sistemi, bir kereye mahsus tek oturumda yapılan bir sınav olan OKS' ye odaklı olmaktan kurtulacaktır.
- Genel liselerin eğitim kalitelerinin artırılmasına katkı sağlayacaktır.
- Sınavların zamana yayılması ile öğrencilerin ve velilerin yaşadığı sınav stresi optimal noktada (olması gereken düzeyde) tutulacaktır.
- Yıl sonu başarı puanının değerlendirmeye katılması, okulda yapılan sınavların da önemini artıracak ve öğrenci tüm derslere aynı ilgi ve gayreti gösterecektir.
- Okul dışı kurumlara olan bağımlılık azalacaktır.
- Ortaöğretime geçişte sürece dayalı ve objektif bir yerleştirme sistemi gelişecektir.
- Okul kültürü, öğretmenin etkinliği bağlamında daha güçlü hâle gelecektir. Okula yönelme artacak devamsızlık azalacaktır.
- Öğrencilerin yetenek ve ilgi alanlarının ortaöğretime geçişte değerlendirilmesine imkân verilecektir.
- Okulda sunulan eğitim ve öğretim güçlendirilecek, daha anlamlı hâle gelecektir.
- 6., 7. ve 8. sınıflarda yapılan Seviye Belirleme Sınavlarının herhangi birine çeşitli nedenlerle katılmayan öğrenciler, katıldıkları sınavlarda aldıkları puanlarla ortaöğretime yerleştirilebilecektir. Böylece OKS gibi tek sınavla ölçme sorunu yaşanmayacaktır
- Eğitim ve öğretimin sınav merkezli olmaktan çıkarak öğrenci ve okul merkezli olması sağlanacaktır.
- Ergenlik döneminin coğrafi farklılıklar nedeniyle değişik yaş gruplarında yaşanması ve bu dönemde sınava giren öğrencilerin olumsuz etkilenmeleri, her sınıf ve yaş kademesinde değerlendirmenin yapılacak olması sebebiyle en az düzeyde indirgenecektir.

- Meslekî eğitime bilinçli yönelme artırılabilecektir.
- Okulların, yöneticilerin, öğretmenlerin, öğrencilerin ülke genelinde ayrıntılı olarak düzeyleri belirlenebilecek, görülen eksikliklerin giderilmesi sağlanabilecektir.

8- Ortaöğretime Geçiş Sisteminin değiştirilmesiyle dersanelere yönelim artacak mı?

Ortaöğretime geçişte uygulanacak yeni model sürece dayalı ve çok yönlü olarak öğrenci başarısını ölçmeye yönelik bir sistem olduğu için dersanelere bir yönelim sağlamayacak. Sistemin unsurlarından sadece biri olan Seviye Belirleme Sınavı, öğrencinin derste gördüğü konulardan temel düzeyde ve zor olmayan sorulardan oluşmaktadır. Öğretim programlarının dışında soru sorulmayacağından dersler ve sorular birbiriyle örtüşecektir. 6. ve 7.sınıflarda SBS yapılacağından okul dışı kurumlarda SBS yapılmayacak; süreci veli göreceğinden 8. sınıfta yığılmalar olmayacak ve okul dışı kurumlara olan talep azalacaktır.

9- Seviye Belirleme Sınavı (SBS) nedir?

İlköğretimin 6., 7. ve 8. sınıflarında öğrencinin derslerden, **o yılın öğretim programlarında belirtilen** kazanımları elde etme seviyesinin ölçüleceği, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından her yıl haziran ayında ders kesiminden sonra düzenlenen merkezi sistem sınavlarıdır.

10- Seviye Belirleme Sınavı zorunlu bir sınav mıdır?

Seviye Belirleme Sınavı zorunlu bir sınav değildir. Ancak; merkezi sistemle öğrenci alan ortaöğretim kurumlarına yerleştirmede kullanılacak puana etkisi bakımından öğrencilerin bu sınavlara girmesi tavsiye edilmektedir.

11- Seviye Belirleme Sınavı yılda kaç kez yapılacak?

Seviye Belirleme Sınavı yılda bir kez yapılacak, tüm merkezi sistem sınavlarının mantığına uygun olarak telafi ya da not yükseltme gibi ek herhangi bir sınavı olmayacaktır.

12- Seviye Belirleme Sınavı hangi sınıflarda yapılacak?

2007–2008 Öğretim yılı sonunda 6. ve 7. sınıflara, 2008–2009 öğretim yılından sonra ise 6., 7. ve 8inci sınıflara Seviye Belirleme Sınavları uygulanacaktır.

13- Seviye Belirleme Sınavı ne zaman yapılacak?

Ortaöğretime geçiş kapsamında Seviye Belirleme Sınavları her yıl Haziran ayında okulların ders bitiminden sonraki haftalarda yapılacaktır.

2008 yılı için;

6. sınıflar **21 Haziran 2008**

7. sınıflar **22 Haziran 2008** tarihlerinde Seviye Belirleme Sınavları yapılması planlanmaktadır.

14- Seviye Belirleme Sınavına kimler katılacak?

2008 yılı için 6.ve 7. sınıf öğrencilerine yapılacaktır.

2009 yılından itibaren 6., 7. ve 8.sınıf öğrencilerine yapılacaktır.

15- Seviye Belirleme Sınavı sonuçları nerelerde kullanılabilir?

Seviye Belirleme Sınav sonuçları yalnızca ortaöğretim kurumlarına geçişte kullanılabilir. Sınıf geçmeye herhangi bir etkisi olmayacaktır.

16- Seviye Belirleme Sınavı OKS benzeri yeni bir sınav türü müdür?

Seviye Belirleme Sınavları Ortaöğretime Geçiş Sistemini oluşturan unsurlarından sadece biridir. Seviye Belirleme Sınavları özellikleri açısından yeni bir sınav sistemi olarak algılanmamalıdır. Yeni sistemin değerlendirme unsurlarından biridir.

17- Açık İlköğretim Okulu öğrencileri Seviye Belirleme Sınavı ya da OKS' ye girebilecek mi?

Açık İlköğretim Okulu öğrencileri yaşları itibarıyla ilköğretim çağını geçmemeleri koşuluyla dilerlerse Seviye Belirleme Sınavlarına ya da OKS' ye girebilecektir.

18- Özel eğitime muhtaç öğrenciler Seviye Belirleme Sınavlarına girecekler midir?

Özel eğitime muhtaç öğrenciler isterlerse Seviye Belirleme Sınavlarına girebilecektir. Çünkü bu sistem ve sistemin birer parçası olan sınavlar öğrencinin tüm özelliklerini dikkate alarak ortaöğretime bir yönlendirme yapmayı hedeflemektedir.

19- Yıl Sonu Başarı Puanı(YBP) nedir?

İlköğretimin 6., 7. ve 8. sınıflarda, öğrencinin o yıl derslerden aldığı yıl sonu puanlarının haftalık ders saati ile çarpılarak elde edilen ağırlıklı puan toplamının, haftalık ders saati toplamına bölümü ile hesaplanan puandır.

20- Yıl Sonu Başarı Puanı (YBP) nasıl hesaplanacak?

Öğrencinin, öğretim yılı sürecinde elde ettiği kazanımları 100 tam puan üzerinden verilecektir. Puanlama daha sonra 500 tam puana dönüştürülerek Yıl Sonu Başarı Puanı hesaplanacaktır.

21- Ortaöğretime Yerleştirme Puanı (OYP) nedir?

6. sınıf puanı (SP6) %25, 7. sınıf puanı (SP7) %35 ve 8. sınıf puanı (SP8) %40 oranında hesaplanmasıyla elde edilen puandır.

22- Davranış Puanı (DP) nedir?

İlköğretim okullarında; öğrencilerin tavır, davranış ve yetenekleri ile ilgili olarak belirlenen kriterlere göre derslerine fiilen giren öğretmenlerin ayrı ayrı verecekleri puanların aritmetik ortalamasından sistem tarafından otomatik olarak elde edilen puandır.

23- Davranış Puanı hesaplanırken objektiflik sağlanabilecek mi?

Davranış Puanı hesaplanırken öğrencinin derslerine giren tüm öğretmenlerin katılımı zorunlu olduğundan subjektif değerlendirmeler olmayacaktır. Sosyalleşme, saygı, sevgi, hoşgörü, insan ilişkilerindeki gelişme, okulu ve çevreyi korumakta gösterilen gayret, yurt sevgisi, kendisini geliştirme çabası buraya yansıtacaktır. Her öğretmen 100 üzerinden puanlama yapacaktır.

24- Davranış Puanı (DP) nasıl hesaplanacak?

6., 7. ve 8. sınıflarda öğrencinin davranışlar ile yönlendirme yönergesinin verileri dikkate alınarak yapılan değerlendirmelere göre sistem tarafından otomatik olarak belirlenecektir.

25- Sınıf Puanı (SP) nedir?

İlköğretim 6., 7. ve 8. sınıflar için Seviye Belirleme Sınavı Puanı (Yüzde 70), Yıl Sonu Başarı Puanı (Yüzde 25) ile Davranış Puanlarını (Yüzde 5) her üç puan türü için ayrı ayrı hesaplanarak yerleştirmede kullanılacak olan puandır.

26- Seviye Belirleme Sınavına girmeyen öğrencinin Ortaöğretime Yerleştirme Puanı nasıl hesaplanacak?

Herhangi bir sebeple Seviye Belirleme Sınavına katılmayan öğrencinin sınava girmediği yıla ait Seviye Belirleme Sınavı puanı o yılın en düşük SBS puanı olarak kabul edilecektir. Örneğin: 6.sınıfta sınava girmeyen öğrenci 7.sınıfta sınava girdiğinde 6. sınıf puanı en düşük puan olarak alınacaktır.

27- Sınıflara göre sınıf puanı hesaplanırken SBS, YBP, DP ağırlıkları nasıl olacak?

6., 7. ve 8. sınıflar için Seviye Belirleme Sınavı Puanı % 70, Yıl Sonu Başarı Puanı %25 ile Davranış Puanı % 5 oranında hesaplanacaktır.

28- Seviye Belirleme Sınavında testlerin ağırlık katsayıları ne olacak?

Seviye Belirleme Sınavında Türkçe test ağırlık katsayısı 4, Matematik test ağırlık katsayısı 4, Fen Bilgisi test ağırlık katsayısı 3, Sosyal Bilgiler test ağırlık katsayısı 3, Yabancı Dil test ağırlık katsayısı 1 olacaktır.

29- Seviye Belirleme Sınavının soru içeriği nasıl olacak?

Seviye Belirleme Sınavlarında soru içeriğinin öğretim programları odaklı olması, okulda sunulan eğitim ve öğretime dayalı olarak hazırlanması esas alınacaktır. Sorular öğrencinin öğrenim gördüğü yıla ait olacak ve geçmiş yılları kapsamayacaktır.

30- Seviye Belirleme Sınavında hangi derslerden soru sorulacak

Seviye Belirleme Sınavlarında Türkçe, Matematik, Fen ve Teknoloji, Sosyal Bilgiler, Yabancı Dil, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi derslerinden soru sorulacaktır.

31- Seviye Belirleme Sınavında hangi derslerden soru sorulmayacak?

Seviye Belirleme Sınavında Müzik, Beden Eğitimi, Resim İş ve Seçmeli Dersler ile Rehberlik ve Sosyal etkinliklerden soru sorulmayacaktır.

32- Seviye Belirleme Sınavında soru sayısı ne olacak?

6. sınıflarda 80 adet
7. sınıflarda 90 adet
8. sınıflarda 100 adet (2009 yılından sonra) gibi öğrencinin psikolojik ve fiziksel gelişimi dikkate alınarak farklı sayılarda soru sorulması düşünülmektedir.

33- 2008 yılında OKS yapılacak mı?

2007–2008 Öğretim yılı sonunda OKS son kez uygulanacaktır.

34- Seviye Belirleme Sınavının OKS'den farkı nedir?

OKS; kazanma odaklı sınav olmasıyla öğrencinin genel başarısını ölçen yapıdan uzaklaşmıştır.

Seviye Belirleme Sınavı sürece ve çok yönlü başarı ölçmeye dayalı olduğu için öğrencinin genel başarısını ölçmektedir.

OKS; kazanma ya da kazanamama ikilemi arasında sıkışıp kaldığı için eğitsel nitelikleri ve sosyal etkileri açısından toplumda sıkıntı yaratmıştır.

Seviye Belirleme Sınavı sürece dayalı ölçme yaptığı için anlık ya da dönemsel başarılarından çok genel başarıları ölçmektedir. Bundan dolayı eğitsel nitelikleri daha kapsamlı olup sosyal etki açısından öğrenciyi yıpratmamaktadır.

35- Seviye Belirleme Sınavında özel yetenek liseleri için uygulama nasıl olacak?

Özel yetenek gerektiren liselere (Spor ve Güzel Sanatlar Liseleri) öğrenci alımı hâlen uygulanan sistemdeki şekliyle devam edecektir.

36- Seviye Belirleme Sınavının ÖSS'ye katkısı olacak mı?

Öğrenciler, ortaöğretimden başlayarak bilinçli olarak yönlendirileceği için temel eğitimlerini almış, ön hazırlık oluşturmaları tamamlamış olan bir öğrenci kitlesi ÖSS'de ve üniversite başarısında olumlu etkilerde bulunacaktır.

37- 6.,7. ve 8inci sınıftan DPY-B sınavına giren öğrenciler 2008'de ayrıca DPY- B sınavına girecek mi?

İlköğretimin 6. ve 7. sınıflarında okuyan ilköğretim öğrencilerinin Devlet Parasız Yatılılık ve Bursluluk Sınavı(DPY-B) Seviye Belirleme Sınavıyla birlikte, 8'inci sınıfların Devlet Parasız Yatılılık ve Bursluluk Sınavı ise OKS ile birlikte yapılacaktır.

Ancak; 5.,9.,10. ve 11. sınıflarda okuyan öğrenciler ise **04 Mayıs 2008** tarihinde yapılacak olan Devlet Parasız Yatılılık ve Bursluluk Sınavına isterlerse girecektir.

38- Ortaöğretim kurumlarına yerleştirme işlemleri nasıl yapılacak?

Ortaöğretim kurumlarına, yerleştirme işlemi Ortaöğretime Yerleştirme Puanına göre yapılacaktır. Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü tarafından 8'inci sınıfın sonunda tercih başvuruları alınmak suretiyle, puan üstünlüğü esasına dayalı olarak önceden belirlenmiş kontenjanlara göre yerleştirme yapılacaktır.

39- 2008 yılında ilk kez Seviye Belirleme Sınavına girecek adayların 2009 yılında ortaöğretim kurumlarına yerleştirilmeleri nasıl olacak?

2008 yılında 7. sınıfta eğitim gören öğrenciler 7. ve 8. sınıf ortaöğretime geçiş puanı ile yerleştirme işlemleri yapılacaktır.

40- 2008 ve 2009 yılında Seviye Belirleme Sınavına girecek olan adayların ortaöğretime geçiş puanı hesaplaması hangi oranlarda olacaktır?

Ortaöğretim geçiş puanlarının hesaplanmasında 7inci sınıf %40, 8inci sınıf %60 oranında hesaplamaya dâhil edilecektir.

41- Fen Liseleri, Sosyal Bilimler Liseleri, Anadolu Türü Liseler ve Öğretmen Liselerine yerleştirme nasıl yapılacak?

Fen Liseleri, Sosyal Bilimler Liseleri, Anadolu Türü Liseler ve Öğretmen Liselerine; öğrencilerin Ortaöğretime Yerleştirme Puanı, Bakanlık tarafından belirlenen baraj düzeyini geçmiş olmaları şartı ve tercih sıralamalarına göre yapılacaktır.

42- Seviye Belirleme Sınavının başvuruları nasıl yapılacak?

Aday bankaya sınav ücretini yatırdıktan sonra e-okul sisteminde kayıtlı olduğu için otomatik olarak SBS'ye başvurusu yapılmış olacaktır.

43- Seviye Belirleme Sınavından ücret alınacak mı?

Seviye Belirleme Sınavı tüm öğrenciler için ücretli olacaktır. Sınav ücreti **10 YTL** olarak belirlenmiştir.

44- Seviye Belirleme Sınavında 2828 kapsamındaki öğrencilerden de ücret alınacak mı?

2828 kapsamındaki öğrenciler Devlet korumasında Çocuk Esirgeme Kurumunda kalan öğrenciler olduğu için bunlardan ücret alınmayacaktır.

45- Seviye Belirleme Sınavı nerelerde yapılacak?

Yurt genelinde tüm il merkezleri ile uygun olan ilçelerde yapılacaktır. Ayrıca; aday olması durumunda Bakanlığa bağlı ilköğretim okullarının bulunduğu bazı yurt dışındaki sınav merkezlerinde de yapılabilecektir.

46- Seviye Belirleme Sınav başvuruları ne zaman olacak?

Seviye Belirleme Sınavı başvurusu ve ücret yatırma şubat ayı içerisinde yapılacaktır.

47- Seviye Belirleme Sınavında Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinden soru sorulacak mı?

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi sorusu Sosyal Bilgiler sorularının içinde yer alacaktır.

48- Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinden muaf olan ilköğretim öğrencileri Seviye Belirleme Sınavında ne yapacak?

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinden muaf olan öğrenciler için Sosyal Bilgiler sorularının içinde alternatif soru hazırlanacak. Bu öğrencilerin sınav değerlendirmeleri buna göre yapılacaktır.

49- Seviye Belirleme Sınavında yabancı dil sorusu sorulacak mı?

İlköğretim okullarımızda zorunlu yabancı dil olarak okutulan İngilizce, Almanca ve Fransızca derslerinden soru sorulacaktır.

50- Seviye Belirleme Sınavında seçmeli yabancı dil derslerinden soru sorulacak mı?

İlköğretim okullarımızda seçmeli olarak okutulan yabancı dil derslerinden soru sorulmayacaktır.

51- Seviye Belirleme Sınavında yabancı dil sorusu sorulacak olması özel okullarda öğrenim gören öğrencilere avantaj sağlamayacak mıdır?

Seviye Belirleme Sınavlarında sorulacak yabancı dil sorularının düzeyi ve ağırlık katsayıları düşük tutulduğu için böyle bir avantaj sağlamayacaktır. Yabancı dil soruları temel bilgileri ve okuduğunu anlamayı ölçen sorular olacağından özel okullara ek kazanım sağlamayacaktır.

52- İlköğretimde değişen yeni not sistemi nasıl olacak?

İlköğretim Kurumları Yönetmeliğindeki değişikliğe esas olarak 05 Ekim 2007 tarihinden itibaren 100'lük not sistemine geçilmiştir.

53- Seviye Belirleme Sınavında nasıl bir puan türü hesaplanacak?

Seviye Belirleme Sınavında tek puan türü hesaplanacaktır.

54- Yurt dışında okuyan öğrenciler Seviye Belirleme Sınavının girebilecek midir?

Yurtdışında Millî Eğitim Bakanlığına bağlı herhangi bir eğitim kurumunda öğrenim gören öğrenciler isterlerse seviye belirleme sınavlarına katılabilecektir.

55- Yurt dışında Seviye Belirleme Sınavı nerelerde yapılacak?

Bakanlıkça sınav yapılan Lefkoşa, Trablus, Riyad, Medine, Cidde, Bakü, Aşgabat ve Taşkent'te yapılacaktır. Ayrıca öğrenci olması halinde Bakanlığa bağlı ilköğretim okullarının bulunduğu bazı yurt dışı sınav merkezlerinde de sınav yapılacaktır.

56- Yurt dışında Seviye Belirleme Sınavı yapılmayan ülkelerden Seviye Belirleme Sınavına katılmak isteyen öğrenciler nerede sınav girecektir?

Yurt dışında Seviye Belirleme Sınavı yapılmayan ülkelerden Seviye Belirleme Sınavına katılmak isteyen öğrenciler yurt içi sınav merkezlerinin herhangi birinde sınava katılabilecektir.

57- Seviye Belirleme Sınavı ve OKS kılavuzlarına nasıl erişilebilecek?

Kılavuzlar; <http://www.meb.gov.tr> ve <http://oges.meb.gov.tr> internet adreslerinden yayımlanacaktır.

58- Seviye Belirleme Sınavı ve OKS kılavuzları ne zaman yayımlanacak?

Seviye Belirleme Sınav kılavuzu şubat ayı içinde, OKS kılavuzu ise mart ayı içinde <http://www.meb.gov.tr> ve <http://oges.meb.gov.tr> internet adreslerinden yayımlanacaktır.

59- Yılsonunda sınıf tekrarına kalan öğrenciler Seviye Belirleme Sınavına girebilecek mi?

İsteyen tüm öğrenciler sınava katılacaktır. Sınıf tekrarına kalan öğrencinin aldığı en yüksek SBS puanı değerlendirilecektir.

60- 2008 yılından sonra askeri okullara, polis kolejine ve özel okullara sınavla giriş nasıl olacak?

Bu okullara giriş, kendi kurumlarınca belirlenen usul ve esaslara göre yürütülecektir.

61- Öğretmenler, Davranış Puanı (DP) verirken subjektif olabilecek mi?

Davranış puanı öğrencinin derslerine giren tüm öğretmenler tarafından 100'lük sistemde verileceği ve sistem tarafından otomatik olarak hesaplanacağı için öznel olması düşünülmektedir. Ayrıca; 2007 OKS' de uygulanan öğrenci başarı puanlarının hesaplanması gündemde olduğunda

benzer kaygılar yaşanmıştır. Sınav sonuçları açıklandıktan sonra öğrenci başarı notları ve sınav sonuçları arasında yapılan korelasyon hesaplamaları böyle bir kaygıya gerek olmadığını göstermiştir.

62- SBS sorularının müfredata uygunluğunu test etmek için pilot uygulama yapılacak mı?

2008 yılında ilk defa uygulanacak olan SBS soruları daha önce herhangi bir sınavda uygulanmadığı için test edilerek bilimsel anlamada ön değerlendirmesi yapılacaktır. Bunun için, Aralık ayında en az 150 okulda programların ilk dört aylık bölümlerini kapsayan pilot bir SBS uygulaması yapılarak soru tipleri test edilecektir.

63- Sınav sorularının hazırlanmasında öğretmenlerin katkısı olacak mı?

Okullarda görevli olan öğretmenlerimiz de <http://www.meb.gov.tr> ve <http://oges.meb.gov.tr> internet adreslerinde yer alan “soru hazırlama formu”na göre hazırlayıp web sayfasındaki e-posta adresine gönderebilirler. Genel Müdürlüğümüze ulaşan sorular incelenerek değerlendirilecektir.

64- Okulun genel başarı ortalaması sınav sonuçlarına yansıtacak mı?

Okulun genel başarı ortalaması SBS sonuçlarına yansımayacaktır. SBS o yılın öğretim programlarına dayandırılarak yapılan öğrencinin seviyesini ölçen bir sınavdır.